

KONKURENTSIAMET

EBAAUSAD KAUBANDUSTAVAD PÕLLUMAJANDUSTOOTE JA TOIDU TARNEAHELAS

Mis on ebaaus kaubandustava?

1. novembril 2021 jõustus [põllumajandustoote ja toidu tarneahelas ebaausa kaubandustava tõkestamise seadus](#)¹ (PTEKS), mille eesmärk on kaitsta põllumajandustoote ja toidu müüjaid ostjate ebaausate kaubandustavade eest. Ebaausat kaubandustava võib määratleda kui lepingutingimust või tava, mis kaldub oluliselt kõrvale heast äritavast, on vastuolus hea usu ja ausa kauplemise põhimõttega ning mille üks, sageli suurem ja mõjukam kaubanduspartner, surub ühepoolsest peale teisele, sageli nõrgemal läbirääkimispositsioonil olevale kaubanduspartnerile.

Mis on põllumajandustoode ja toit?

PTEKS kohaldub tehingutele või tegudele, mille esemeks on põllumajandustoode või toit. Täpne loetelu toodetest, mida seadus hõlmab, on määratletud **Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) I lisas**. PTEKS kohaldub ka nendele toitudele või jookidele, mille **valmistamiseks on kasutatud vähemalt ühte ELTL I lisas nimetatud toodet**. Põllumajandustoote ja toidu hulka kuuluvad näiteks:

- ✓ piim
- ✓ leib
- ✓ liha ja kala
- ✓ juust
- ✓ elusloomad ja -taimed
- ✓ puu- ja köögiviljad
- ✓ valmistoidud ja -kastmed
- ✓ pastatooted
- ✓ tee ja kohv
- ✓ karastusjoogid
- ✓ loomasööt
- ✓ toidulisandid jne

Kellele ja millistele tehingutele PTEKS kohaldub?

Seadus kohaldub **ettevõtjatevahelistele** (inglise keeles ka *business-to-business* või *B2B*) **müügitehingutele**, mis toimuvad tarneahela eri etappides (sh tootmine, töötlemine, jae- ja hulgimüük, turustamine, tarnimine jne). PTEKS-is käsitletakse ühe lepingupoole ehk **ostja** tehtavaid tegusid või tavasid.

Seadust **ei kohaldata** tehingutele, mille puhul kaup on mõeldud lõpptarbijale või kaup soetatakse oma tarbeks (näiteks ettevõtte töötajatele ostetud kohv või koostööpartnerite kingitud mesi).

Kes on müüja?

Müüja on mis tahes füüsiline või juriidiline isik või selliste isikute liit, **kes müüb** põllumajandustoodet või toitu. Müüjaks võib olla seega näiteks põllumajandustoote- või toidutootja, tootja- või tarnijaorganisatsioon, toidutöötaja, hulgimüüjad jne.

Kes on ostja?

Ostja on mis tahes füüsiline või juriidiline isik või selliste isikute liit, **kes ostab** põllumajandustoodet või toitu eesmärgiga see edasi müüa. Ostjaks võib olla seega näiteks toidutootja ja -töötaja, jaekauplus, hulgimüüja, ostuühendused, tootjaorganisatsioon, riigiasutus, kohaliku omavalitsuse üksuse asutus jne.

Millised kaubandustavad loetakse ebaausaks ja keelatuks?

PTEKS-is on loetletud 16 ebaausat kaubandustava, millest üheksa on igal juhul ja alati keelatud (nn „must nimekiri“) ning seitse on keelatud juhul, kui varem ei ole nendes kirjalikult taasesitamist võimaldavas vormis selgelt ja ühemõtteliselt kokku lepitud (nn „hall nimekiri“).

ALATI KEELATUD EBAAUSAD KAUBANDUSTAVAD

1. Põllumajandustoote ja toidu eest **maksmine 30 päeva hiljem** arve väljastamisest või tarne(perioodi) lõppemisest arvates, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem
2. Tellimuse tühistamine **lühikese etteteatamisajaga**
3. **Ühepoolsed** muudatused olulistes lepingutingimustes
4. Müügiga **mitteseotud** tasu nõudmine
5. Kauba **raiskumineku või kao** eest maksete nõudmine, kui see ei ole toimunud müüja süül ning see on toimunud ostja ruumides või omandiõigus on ostjale üle läinud
6. Keeldumine müügilepingu tingimuste **kirjalikust kinnitamisest**
7. Müüja **ärisaladuse** ebaseaduslik saamine, kasutamine või avaldamine
8. Ähvardused **kaubanduslike survemeetmete** rakendamisega
9. **Kliendikaebuste** läbivaatamisega seotud kulude ülekandmine müüjale, kui kaebuse põhjus ei ole seotud müüja süüga

SELGE JA ÜHEMÖTTELISE KIRJALIKU KOKKULEPPE PUUDUMISEL KEELATUD EBAAUSAD KAUBANDUSTAVAD

1. Müümata jäänud põllumajandustoote ja toidu **tagastamine** müüjale ilma nende või nende kõrvaldamise eest maksmata
2. Tasu nõudmine kauba **ladustamise, väljapanemise, kaubaloetellu lisamise või turul kättesaadavaks** tegemise eest
3. Müügiedenduse käigus tekkinud **allahindluse** kulude katmise nõudmine
4. **Turundamise** ehk reklaamimise kulude katmise nõudmine
5. **Turustamise** kulude katmise nõudmine
6. Müügiialade kordaseadmise eest **personalikulude** katmise nõudmine
7. Teatud tüüpi, kuju ja suurusega **veopakendi** kasutamise nõudmine

Mida teha kui ostja kasutab teie kui müüja suhtes ebaausat kaubandustava?

Põllumajandustoote ja toidu müüja, kelle suhtes ostja kasutas või kasutab ebaausat kaubandustava, võib esitada Konkurentsiametile **vihje** või **taotluse järelevalvemenetluse algatamiseks**. Võimalikust rikkumisest saab teavitada ka **anonüümselt** [Konkurentsiameti vihjete portaali](#) kaudu.

Kaebuse saamisel Konkurentsiamet kontrollib saadud infot, kogub vajadusel lisateavet ning otsustab järelevalvemenetluse algatamise vajaduse üle. Rikkumise tuvastamisel on Konkurentsiametil õigus teha ostjale **ettekirjutusi** rikkumise kõrvaldamiseks ning rakendada **sunniraha**. Lisaks võib amet kohaldada kuni 400 000 eurost **rahatrahvi** juriidilisest isikust ostjale, kes on rikkunud PTEKS-i nõudeid.

Kas Konkurentsiamet saab kaitsta müüja identiteeti ja esitatud teavet ostja ees, kelle kohta kaebus esitati?

Jah. Mõistame, et ebaausatest kaubandustavade mõjutatud müüjad võivad olla suurematest ostjatest majanduslikult sõltuvad ning ametile kaebuse esitamisel seisavad silmitsi teatava **hirmufaktoriga**. Seetõttu **kaitseb** Konkurentsiamet rikkumisest teatanu **isikuandmeid ja esitatud teavet** vastava taotluse korral. Siiski tuleb arvestada, et kui menetlust ei ole võimalik alustada või lõpule viia ilma kaebuse esitaja konfidentsiaalset teavet avaldamata, siis lõpetab Konkurentsiamet menetluse järelevalvemeedet või rahatrahvi kohaldamata.

Lisainfot leiad Konkurentsiameti kodulehelt, kus on võimalik tutvuda ka ebaausate kaubandustavade teemaliste korduma kippuvate küsimustega (KKK).

Konkurentsiamet

Tatari 39 Tallinn 10134

info@konkurentsiamet.ee

+372 667 2400

www.konkurentsiamet.ee

